

*„Każda próba narzucenia
własnej woli komuś innemu
jest przemocą”*

Mahatma Gandhi

**Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar
przemocy w rodzinie w powiecie nowomiejskim
na lata 2018 – 2022**

Nowe Miasto Lubawskie 2018 r.

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Termin „przemoc w rodzinie” w prawie i literaturze.....	5
2. Podstawy prawne w Polsce.....	8
3. Charakterystyka problemu przemocy w rodzinie w powiecie nowomiejskim.....	9
4. Cele programu (cel główny, cele szczegółowe, oczekiwane rezultaty, wskaźniki)	17
5. Realizatorzy, czas realizacji programu, monitoring i ewaluacja programu, źródła finansowania programu.....	20
6. Harmonogram.....	22

Wstęp

Opracowanie powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie jest wykonaniem nałożonego na powiat obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie jest jednym z podstawowych zagrożeń zarówno dla rodzin rozumianych jako instytucja, podlegająca ochronie i opiece państwa, jak i dla poszczególnych jej członków. Statystycznie większość ofiar przemocy w rodzinie stanowią kobiety, a w dalszej kolejności kategorie osób, w których płeć nie jest uwzględniona: małoletni, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami. Bardzo często ofiarami przemocy w rodzinie są też dzieci jako jej świadkowie.

Przemoc w rodzinie w wielu środowiskach, niestety nadal traktowana jest jako temat wstydlivy, upokarzający, a informacje o tym zjawisku nie opuszczają „czterech ścian mieszkań”, w których często dochodzi do dramatów.

Jednak od kilku lat rzeczywistość w tym zakresie zmienia się, wprowadzono nowe narzędzia prawne i procedury zmierzające do skutecznej ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie, dzięki kampaniom społecznym zwiększa się świadomość społeczna, a przeprowadzane szkolenia podnoszą profesjonalizm służb odpowiedzialnych za walkę z tym zjawiskiem.

Kwestia przemocy w rodzinie jest istotnym problemem społecznym, który dotychczas był przemilczany i mniej zauważalny. Ponadto przemoc w rodzinie jest jednym z najbardziej dotkliwych przestępstw dla członków rodziny, gdyż dokonywana jest bardzo często przez osoby najbliższe. Rodzina, w której dochodzi do przemocy przestaje być miejscem miłości, spokoju i bezpieczeństwa. Dom rodzinny nie jest już środowiskiem, który wypełnia prawidłowo swoje funkcje.

Pomimo, iż przemoc jest zjawiskiem nie do końca zdiagnozowanym, określana jest jako poważny problem nie tylko w kontekście pojedynczej rodziny ale i całego społeczeństwa. Z uwagi na fakt, iż przemoc jest procesem długotrwałym, przeciwdziałanie temu zjawisku wymaga podjęcia działań o charakterze długoterminowym i kompleksowym, by skutecznie zapobiegać powstawaniu i rozprzestrzenianiu się przemocy w rodzinie.

Niniejszy program będzie stanowił operacyjny zakres strategii zmierzający do zwiększenia skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania oraz ograniczenia przemocy w rodzinie w Powiecie Nowomiejskim.

Zaplanowane działania są spójne z wyznaczonymi kierunkami w dokumentach strategicznych krajowych, wojewódzkich i powiatowych, tj. „Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020”, „Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Warmińsko – Mazurskim na lata 2014 – 2020”, „Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nowomiejskiego na lata 2016 – 2022”.

1. Termin „przemoc w rodzinie” w prawie i literaturze.

Jednoznaczne zdefiniowanie i określenie przemocy w rodzinie nie jest łatwe.

Termin „przemoc w rodzinie” jest wykorzystywany dla określenia działań i zaniechań występujących w różnych związkach międzyludzkich. Zagadnieniem przemocy w rodzinie zajmuje się wiele dyscyplin naukowych m.in. polityka społeczna, pedagogika, socjologia, psychologia, prawo i itp.

Według definicji zawartej w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w art. 2 pkt. 2 przemoc to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna – jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
- siły są nierównomierne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy;
- narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.);
- powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność samoobrony.

Problem przemocy w rodzinie jest złożony i pomimo częstego poruszania tematu w mediach, w dalszym ciągu jest skrywany „w czterech ścianach” i znoszony przez ofiary w milczeniu i samotności (bez jakiegokolwiek wsparcia osób najbliższych).

W literaturze dotyczącej przemocy występuje najczęściej następujący podział na formy przemocy:

- przemoc fizyczna – to stosowanie przez sprawcę przymusu z użyciem przewagi fizycznej do podejmowania decyzji i działań niewygodnych i krzywdzących w odczuciu ofiary;
- przemoc psychiczna - to poniżanie i upokarzanie; pozbawienie ofiary osobistej mocy, izolowanie i narzucanie własnych sądów, pozbawienie środków służących do właściwego funkcjonowania psychicznego i fizycznego;
- przemoc seksualna – to nadużycie i wykorzystanie seksualne, gwałt;

- zaniedbanie fizyczne – to brak należytej opieki, w tym lekarskiej; wszelkie zaniedbania fizyczne ofiary;

- zaniedbanie psychiczne – to różnego rodzaju odrzucenia, obojętność, nieokazywanie pozytywnych uczuć, lekceważenie emocjonalne, lekceważenie psychicznych potrzeb ofiary;

- nadopiekuńczość – to działania sprawcy dążące do ograniczenia właściwego rozwoju ofiary poprzez formy nadopiekuńczości doprowadzające do okaleczenia fizycznego i psychicznego;

Tabela nr 1
Formy i skutki przemocy

FORMY I SKUTKI PRZEMOCY W RODZINIE		
Rodzaje przemocy	Formy przemocy	Skutki przemocy
PRZEMOC FIZYCZNA	szarpanie, kopanie, popychanie, obezwładnienie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nie udzielenie niezbędnej pomocy, itp.	bezpośrednie: uszkodzenie ciała – urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia; następujące skutki: choroby w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczuciu zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne, itp.

<p>PRZEMOC PSYCHICZNA</p>	<p>wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.</p>	<p>zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary, jej poczucia własnej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy, stały strach i utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, ciągły stres, zaburzenia snu, itp.</p>
<p>PRZEMOC SEKSUALNA</p>	<p>gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytyka zachowań seksualnych, itp.</p>	<p>obciążenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, zamknięcie się lęk, strach, unikanie seksu, uogólniona niechęć i obawa do prześladowcy płci sprawcy przemocy, itp.</p>

<p>PRZEMOC EKONOMICZNA</p>	<p>okradanie, zabieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwienie do korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspokajania potrzeb (kuchnia, łazienka), itp.</p>	<p>całkowita zależność finansowa od partnera, niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, znalezienie się bez środków do życia.</p>
-----------------------------------	---	--

2. Podstawy prawne w Polsce.

Program w szczególności realizowany będzie w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 2) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- 3) ustawa z 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- 4) ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 5) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego;
- 6) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny;
- 7) ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń;
- 8) ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o policji;
- 9) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 10) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych

wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno – edukacyjne;

11) rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury Niebieskiej Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta;

12) rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie;

13) uchwała nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020.

3. Charakterystyka problemu przemocy w rodzinie w powiecie nowomiejskim.

Przemoc w rodzinie jest problemem złożonym, o którym trudno się rozmawia i który trudno jest analizować. W powiecie nowomiejskim problem przemocy w rodzinie jest trudny do zbadania, ponieważ agresja ze strony najbliższych osób jest bardzo często ukrywana w czterech ścianach. Z analizy pozyskanych danych wynika, że przemoc w rodzinie jest tematem zamkniętym, który często nie wychodzi poza krąg rodziny. Skala przemocy, jej zasięg oraz skutki społeczne decydują o tym, jaki powinien być system przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zgodnie z posiadanymi kompetencjami na terenie powiatu nowomiejskiego są podejmowane różnego rodzaju działania zapobiegające zjawisku przemocy i wspierające ofiary przemocy w rodzinie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim, Zespoły Interdyscyplinarne we współpracy z Ośrodkami Pomocy Społecznej oraz inne podmioty realizujące zadania w tym zakresie.

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie występującego na terenie powiatu nowomiejskiego jest oparta o dane statystyczne za lata 2016 – 2017 pozyskane z instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie powiatu nowomiejskiego tj: Ośrodków Pomocy Społecznej, Zespołów Interdyscyplinarnych, Komendy Powiatowej Policji, Sądu Rejonowego, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowego Centrum Rozwoju Edukacji, Zespołu Szkół Zawodowych w Kurzętniku, Zespołu Szkół im. Cypriana Kamila Norwida w Nowym Mieście Lubawskim.

Poniżej zostały przedstawione dane statystyczne uzyskane od ww. pomiotów, które obrazują zakres problemu przemocy w rodzinie na terenie powiatu nowomiejskiego.

Tabela nr 2**Dane dotyczące procedury „Niebieska Karta” z Zespołów Interdyscyplinarnych.**

Lp.	Informacje dotyczące monitorowania przemocy w rodzinie na terenie powiatu nowomiejskiego	Dane liczbowe	
		Rok 2016	Rok 2017
1.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieska Karta”.	273	208
2.	Liczba sprawców przemocy w rodzinie.	282	217
3.	Liczba ofiar przemocy w rodzinie.	310	238
4.	Liczba dzieci – ofiar przemocy w rodzinie.	26	21
5.	Liczba osób starszych – ofiar przemocy w rodzinie.	Brak danych	33
6.	Liczba osób niepełnosprawnych – ofiar przemocy w rodzinie.	Brak danych	29
7.	Liczba ofiar przemocy w rodzinie korzystających ze wsparcia specjalistycznego.	71	66
8.	Liczba sprawców przemocy w rodzinie korzystających ze wsparcia specjalistycznego.	51	43
9.	Liczba pracowników przygotowanych do pracy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	39	39

Źródło: dane statystyczne z Zespołów Interdyscyplinarnych funkcjonujących na terenie powiatu nowomiejskiego.

Z danych przekazanych przez zespoły interdyscyplinarne funkcjonujące na terenie powiatu nowomiejskiego, wynika, że wśród ofiar przemocy w rodzinie są dzieci, osoby starsze oraz osoby niepełnosprawne. Są to osoby najbardziej narażone na niebezpieczeństwo utraty zdrowia lub życia, bezradne, zależne od innych, wymagające wzmożonego zainteresowania i wsparcia ze strony instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Tabela nr 3

Dane dotyczące interwencji „Niebieska Karta” z Komendy Powiatowej Policji w Nowym Mieście Lubawskim.

Lp.	Informacje dotyczące monitorowania przemocy w rodzinie	Dane liczbowe			
		Rok 2016		Rok 2017	
1.	Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” - karta A.	313		201	
2.	Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” wszczynających procedurę.	186		134	
3.	Liczba formularzy „Niebieska Karta” wypełnionych ponownie.	127		67	
4.	Liczba formularzy „Niebieska Karta” według miejsca zamieszkania.	Miasto 78	Wieś 235	Miasto 57	Wieś 144
5.	Liczba sprawców przemocy w rodzinie.	316		201	
6.	Liczba ofiar przemocy w rodzinie.	375		233	
7.	Liczba dzieci – ofiar przemocy w rodzinie.	28		13	
8.	Liczba sprawców przemocy w rodzinie stosujących przemoc będąc pod wpływem alkoholu.	248		149	
9.	Liczba sprawców przemocy w rodzinie zatrzymanych po interwencji – odizolowanych od ofiar przemocy w rodzinie.	165		99	
10.	Liczba pracowników przygotowanych do pracy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	10		14	

Źródło: dane statystyczne z Komendy Powiatowej Policji w Nowym Mieście Lubawskim.

Z danych statystycznych przekazanych z Komendy Powiatowej Policji w Nowym Mieście Lubawskim wynika, że liczba wypełnionych „Niebieskich Kart” w roku 2017 w stosunku do roku 2016 jest mniejsza ale nadal utrzymuje się na wysokim poziomie. Z powyższych danych wynika, że ponad połowę przeprowadzanych interwencji stanowią przypadki stosowania przemocy w rodzinie, w których sprawcy byli pod wpływem alkoholu. Ponadto ww. dane wskazują na to, iż po przeprowadzonej interwencji sprawcy są zatrzymywani oraz odizolowani od ofiar, co daje ofiarom większe poczucie bezpieczeństwa po doznanej przemocy.

Tabela nr 4**Dane dotyczące najczęściej występujących form przemocy w rodzinie w 2017 r.**

Lp.	Liczba występowania poszczególnych form przemocy w rodzinie to:	Dane liczbowe
1.	Przemoc fizyczna	98
2.	Przemoc psychiczna	219
3.	Przemoc seksualna	3
4.	Przemoc ekonomiczna	8
5.	Inne formy przemocy	77

Źródło: dane statystyczne z Komendy Powiatowej Policji w Nowym Mieście Lubawskim.

Z danych przekazanych przez zespoły interdyscyplinarne funkcjonujące na terenie powiatu nowomiejskiego oraz Komendę Powiatową Policji w Nowym Mieście Lubawskim wynika, że najczęściej stosowaną formą przemocy w rodzinie jest przemoc psychiczna a następnie przemoc fizyczna.

Tabela nr 5**Przyczyna udzielenia pomocy rodzinom przez ośrodki pomocy społecznej.**

Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu:					
	Przemocy w rodzinie		Alkoholizmu		Narkomanii	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim	50	13	46	44	2	1
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kurzętniku	12	11	18	18	0	0
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Biskupcu	23	16	16	14	0	0
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzicznie	1	0	4	2	0	0
Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Nowe Miasto Lubawskie z/s w	9	5	18	6	0	0

Mszanowie						
Razem	95	45	102	84	2	1

Źródło: informacje uzyskano z Ośrodków Pomocy Społecznej funkcjonujących na terenie powiatu nowomiejskiego

Z powyższych danych wynika, iż ze świadczeń pomocy społecznej najczęściej korzystają rodziny w których występuje problem z nadużywaniem napojów alkoholowych oraz przemocy w rodzinie. Biorąc pod uwagę fakt, że uzależnienie od spożywania napojów alkoholowych często jest główną przyczyną występowania przemocy w rodzinie, należy przypuszczać, że największą liczbą rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej są rodziny uwikłane w problem przemocy.

Tabela nr 6

Poradnictwo specjalistyczne w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim.

Poradnictwo specjalistyczne	Rok 2016	Rok 2017
Poradnictwo psychologiczne	98	115
Poradnictwo prawne	121	134

Źródło: informacje pozyskane z dokumentacji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim.

Z prowadzonej statystyki wynika, że mieszkańcy powiatu nowomiejskiego wykazują duże zainteresowanie możliwością skorzystania z poradnictwa specjalistycznego tj: poradnictwa prawnego i wsparcia psychologicznego. Wzrastająca liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego może świadczyć o większym poziomie świadomości i wiedzy o możliwościach skorzystania z poradnictwa oraz o pozytywnych efektach jakie ono przynosi osobom z niego korzystającym.

Tabela nr 7

Program Korekcyjno – Edukacyjny Partner – liczba uczestników programu.

Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
7 mężczyzn	9 mężczyzn	9 mężczyzn

Źródło: informacje pozyskane z dokumentacji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim.

Dane dotyczące realizacji programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie w porównaniu z liczbą prowadzonej procedury „Niebieska Karta”

oraz liczbą sprawców przemocy w rodzinie wskazują, że sprawcy nie wykazują zainteresowania skorzystaniem z dostępnego dla nich wsparcia, mającego na celu zmianę swojego zachowania oraz poprawę relacji i sytuacji w rodzinie. Powiat nowomiejski co roku oferuje możliwość uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Tabela nr 8

Działania profilaktyczne i edukacyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy w 2017 r.

Przeciwdziałanie przemocy i skutkom przemocy w rodzinie			
Realizator	Adresaci działań	Temat	Odbiorcy
Zespół Szkół Zawodowych w Kurzętniku	Uczniowie ZSZ w Kurzętniku	Przyczyny i skutki stosowania przemocy.	ZSZ w Kurzętniku
Zespół Szkół Zawodowych w Kurzętniku	Uczniowie ZSZ w Kurzętniku	Przemoc w szkole – konsekwencje prawne stosowania przemocy	ZSZ w Kurzętniku
Zespół Szkół Zawodowych w Kurzętniku	Uczniowie ZSZ w Kurzętniku	przemoc rówieśnicza – projekcja filmu „Nasza Klasa” (dyskusja, praca w grupach).	ZSZ w Kurzętniku
Zespół Szkół Zawodowych w Kurzętniku	Uczniowie ZSZ w Kurzętniku	Uczniowie uczestniczyli w spotkaniu z przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji na temat: Konsekwencji prawnych stosowania przemocy.	ZSZ w Kurzętniku
Zespół Szkół Zawodowych w Kurzętniku	Nauczyciele i pedagodzy	Szkolenie: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – procedura Niebieskiej Karty.	ZSZ w Kurzętniku
Zespół Szkół Zawodowych w Kurzętniku.	Nauczyciele i pedagodzy	Konferencja „Biała Wstążka – profilaktyka przemocy wobec kobiet.	ZSZ w Kurzętniku

Źródło: dane uzyskano z Zespołu Szkół Zawodowych w Kurzętniku.

Z informacji przekazanych ze szkoły ponadgimnazjalnej, wynika, że podejmowane i realizowane są działania mające na celu ograniczenie występowania przemocy oraz zmniejszanie jej skutków w przypadku jej doświadczenia lub bycia jej świadkiem. Działania podejmowane przez ww. szkoły są działaniami profilaktycznymi, wspierającymi oraz uświadamiającymi młodzież i rodziców jak radzić sobie w sytuacjach związanych z występowaniem przemocy.

Tabela nr 9

Zasoby instytucjonalne umożliwiające przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w powiecie nowomiejskim.

Lp.	Nazwa jednostki
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim
2.	Ośrodek Wsparcia Rodziny i Dziecka – poradnictwo specjalistyczne w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim
3.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim
4.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kurzętniku
5.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Biskupcu
6.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzicznie
7.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim z/s w Mszanowie
8.	Zespoły Interdyscyplinarne działające we wszystkich gminach na terenie powiatu nowomiejskiego
9.	Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działające na terenie powiatu nowomiejskiego
10.	Komenda Powiatowa Policji w Nowym Mieście Lubawskim
11.	Sąd Rejonowy w Nowym Mieście Lubawskim
12.	Prokuratura Rejonowa w Nowym Mieście Lubawskim
13.	Poradnia Terapii Uzależnień i Współzależnych w Nowym Mieście Lubawskim

Źródło: opracowanie własne.

Powyższe zestawienie prezentuje szeroko rozwiniętą strukturę instytucji na terenie powiatu nowomiejskiego, które w swoją działalność mają wpisane realizowanie zadań związanych z zapobieganiem i zwalczaniem przemocy w rodzinie.

Tabela nr 10**Liczba pracowników przygotowanych do pracy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie stan na dzień 31.12.2017 r.**

Lp.	Liczba pracowników posiadających kwalifikacje do pracy z osobami uwikłanymi w problem przemocy w rodzinie	Dane liczbowe
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim	1
2.	Powiatowa Komenda Policji w Nowym Mieście Lubawskim	14
3.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim	7
4.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kurzętniku	9
5.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Biskupcu	5
6.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzicznie	12
7.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim z/s w Mszanowie	6
8.	Razem	54

Źródło: informacje uzyskano z Komendy Powiatowej Policji w Nowym Mieście Lubawskim, Ośrodków Pomocy Społecznej funkcjonujących na terenie powiatu nowomiejskiego.

Z powyższych danych wynika, że we wszystkich jednostkach i instytucjach realizujących zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie powiatu nowomiejskiego są pracownicy posiadający kwalifikacje zawodowe i uprawnienia do pracy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Z dokonanej analizy pozyskanych danych i sporządzonej diagnozy problemu przemocy w rodzinie na terenie powiatu nowomiejskiego wynika, że przemoc w rodzinie nadal występuje i jest poważnym problemem. Ofiarami przemocy są głównie kobiety i dzieci ale też osoby starsze i niepełnosprawne. Problem przemocy był bardzo często efektem spożywania alkoholu przez sprawców. Wobec rodzin w których ujawniony został problem przemocy podejmowane były procedury i działania wspierające, zmierzające do poprawy ich funkcjonowania. Osoby uwikłane w problem przemocy w rodzinie rzadko decydują się na podjęcie radykalnych działań mających na celu poprawę swojej sytuacji. Prezentowane powyżej dane wskazują na potrzebę kontynuowania prowadzenia przede wszystkim działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych zmierzających do podnoszenia świadomości społecznej na temat przemocy i możliwości ewentualnego wsparcia

w sytuacjach wystąpienia przemocy. Ponadto konieczne jest dalsze zapewnienie specjalistycznej pomocy i wsparcia ofiarom oraz sprawcom przemocy.

4. Cele programu

Sporządzona diagnoza problemu przemocy w rodzinie w powiecie nowomiejskim była podstawą do opracowania celu głównego Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie nowomiejskim na lata 2018 – 2022 oraz jego celów szczegółowych. Cel główny programu będzie realizowany za pomocą celów szczegółowych oraz zaplanowanych działań. Wytyczone cele programu mają przyczynić się do przeciwdziałania przemocy w rodzinie tj: ograniczenia jej stosowania oraz zmniejszenia jej skutków. W realizacji celów programu będą uczestniczyły instytucje, podmioty i organizacje zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Cel główny:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w powiecie nowomiejskim.

Cel szczegółowe:

I. Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Działania:

1. Opracowanie, publikacja i dystrybucja (zakup) ulotek, broszurek dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania wsparcia w powiecie nowomiejskim.
2. Rozpowszechnianie, dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych i procedur postępowania w przypadku występowania przemocy w rodzinie do placówek oświatowych i placówek ochrony zdrowia.
3. Edukacja społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie (np. prelekcje kierowane do rodziców).
4. Realizacja programów profilaktycznych skierowanych do młodzieży szkolnej.
5. Rozwój atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego służących wzmocnieniu więzi rodzinnych.

Oczekiwane rezultaty:

1. Wzrost świadomości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania wsparcia.
2. Dotarcie informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie do szerszej społeczności oraz do placówek oświatowych i placówek ochrony zdrowia.
3. Zwiększenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz jej negatywnych skutków.

4. Wzrost wiedzy o problemie przemocy w rodzinie.
5. Wzmocnienie więzi rodzinnych.

Wskaźniki:

1. Liczba opublikowanych, rozdystrybuowanych ulotek, broszurek dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania wsparcia w powiecie nowomiejskim.
2. Liczba akcji informacyjnych, informacji prasowych oraz w mediach lokalnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
3. Liczba prelekcji dla rodziców.
4. Liczba programów profilaktycznych.
5. Liczba rodzin korzystających z proponowanych form spędzania czasu wolnego.

II. Zmniejszenie negatywnych skutków przemocy u osób, które jej doświadczają.

Działania:

1. Opracowanie i realizacja projektów kierowanych do ofiar przemocy w rodzinie.
2. Zapewnienie schronienia osobom, które zmuszone są opuścić swój dom poprzez kierowanie do placówek udzielających wsparcia osobom uwikłanym w problem przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie poprzez poradnictwo specjalistyczne, terapię i działania interwencyjne.
4. Objęcie specjalistycznym wsparciem dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie.
5. Kontynuowanie działań w zakresie zapewnienia bezpiecznego miejsca przesłuchań dzieci – „Niebieski Pokój”.
6. Kontynuowanie współpracy z gminnymi zespołami interdyscyplinarnymi.

Oczekiwane rezultaty:

1. Wzmocnienie ofiar przemocy do zmiany swojej sytuacji.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa u ofiar w sytuacji kryzysowej.
3. Wzrost liczby osób dotkniętych przemocą w rodzinie korzystających ze specjalistycznego wsparcia.
4. Wzrost liczby dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy objętych specjalistycznym wsparciem.
5. Wzrost poczucia bezpieczeństwa dzieci podczas przesłuchań w „Niebieskim Pokoju”.
6. Kompleksowe wsparcie rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie.

Wskaźniki:

1. Liczba opracowanych i zrealizowanych projektów skierowanych do ofiar przemocy w rodzinie.
2. Liczba osób skierowanych do placówek udzielających wsparcia osobom uwikłanym w problem przemocy w rodzinie.
3. Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego, terapii oraz liczba osób, wobec których podjęto działania interwencyjne.
4. Liczba dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie objętych specjalistycznym wsparciem.
5. Liczba dokonanych przesłuchań dzieci w „Niebieskim Pokoju”.
6. Liczba spotkań zespołów interdyscyplinarnych.

III. Zmniejszenie stosowania przemocy przez sprawców.**Działania:**

1. Objęcie programami korekcyjno-edukacyjnymi sprawców przemocy w rodzinie.
2. Kontynuacja wsparcia dla uczestników programów korekcyjno-edukacyjnych po zakończeniu programu.

Spodziewane rezultaty:

1. Wzrost wiedzy i umiejętności pracy nad samym sobą, zmiany zachowania agresywnego w asertywne.
2. Wzmocnienie sprawców przemocy we wdrażaniu i stosowaniu zachowań asertywnych.

Wskaźniki:

1. Liczba sprawców przemocy w rodzinie uczestniczących w programach korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.
2. Liczba sprawców przemocy w rodzinie uczestniczących w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie i korzystających z dalszego wsparcia po zakończeniu realizacji programów korekcyjno – edukacyjnych.

IV. Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami współdziałającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**Działania:**

1. Szkolenia przedstawicieli różnych grup zawodowych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Diagnozowanie, monitorowanie rozmiaru przemocy w rodzinie w powiecie nowomiejskim oraz analizowanie form i efektów udzielonego wsparcia.

Spodziewane rezultaty:

1. Wzrost kompetencji przedstawicieli różnych grup zawodowych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy rodzinie.
2. Pozyskanie informacji dotyczących rozmiaru przemocy rodzinie w powiecie nowomiejskim.

Wskaźniki:

1. Liczba przeprowadzonych szkoleń dla przedstawicieli różnych grup zawodowych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy rodzinie.
2. Dane liczbowe o problemie, formach wspomagania i efektach udzielonego wsparcia.

5.Realizatorzy, czas realizacji programu, monitoring i ewaluacja programu, źródła finansowania programu.**Realizatorzy.**

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie nowomiejskim na lata 2018 - 2022 jest dokumentem o działaniu długofalowym. Będzie realizowany we współpracy z lokalnymi samorządami, instytucjami, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, które zajmują się sprawami rodziny i przemocy.

Czas realizacji programu.

Zakłada się, że Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie nowomiejskim będzie realizowany od 2018 do 2022 r.

Monitoring i ewaluacja programu.

Monitoring programu będzie prowadzony corocznie, poprzez sprawdzanie stopnia osiągnięcia celów założonych w programie. Zakłada się możliwość dokonania korekty programu w przypadku niewystarczającej skuteczności realizacji zaplanowanych działań.

Ewaluację programu prowadzi będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim poprzez wykorzystanie informacji pozyskanych od pozostałych realizatorów programu. Informacje z realizacji programu będą przedkładane Radzie Powiatu w ramach corocznych sprawozdań z zakresu działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim.

Źródła finansowania programu.

Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie nowomiejskim na lata 2018 - 2022 będzie finansowany

przez powiat nowomiejski, Warmińsko – Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie oraz pozabudżetowe środki pozyskiwane z różnych programów (krajowych, unijnych).

5. Harmonogram działań

Cel główny: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w powiecie nowomiejskim.

Cel szczegółowy nr I: Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Lp	Działania	Od kiedy	Do kiedy	Podmiot realizujący i jednostki współpracujące w realizacji
1.	Opracowanie, dystrybucja, publikacja (zakup), ulotek, broszurek dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania wsparcia w powiecie nowomiejskim.	2018	2022	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, pedagodzy szkolni, Starostwo Powiatowe, Komenda Powiatowa Policji, służba zdrowia.
2.	Rozpowszechnianie, dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych i procedur postępowania w przypadku występowania przemocy w rodzinie do placówek oświatowych i placówek ochrony zdrowia.	2018	2022	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, pedagodzy szkolni, Komenda Powiatowa Policji, prasa lokalna, media, służba zdrowia.
3.	Edukacja społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie (np. prelekcje kierowane do rodziców).	2018	2022	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji, ośrodki pomocy społecznej, pedagodzy szkolni, świetlice, kluby.

4.	Realizacja programów profilaktycznych skierowanych do młodzieży szkolnej.	2018	2022	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji, pedagodzy szkolni, ośrodki pomocy społecznej, świetlice, kluby.
5.	Rozwój aktywnych form spędzania czasu wolnego służących wzmocnieniu więzi rodzinnych.	2018	2022	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji, szkoły, świetlice, kluby, centra kultury.

Cel szczegółowy nr II: Zmniejszenie negatywnych skutków przemocy u osób, które jej doświadczają.

Lp	Działania	Od kiedy	Do kiedy	Podmiot realizujący i jednostki współpracujące w realizacji
1.	Opracowanie i realizacja projektów kierowanych do ofiar przemocy w rodzinie.	2018	2022	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ośrodki pomocy społecznej.
2.	Zapewnienie schronienia osobom, które zmuszone są opuścić swój dom poprzez kierowanie do placówek udzielających wsparcia osobom uwikłanym w problem przemocy w rodzinie.	2018	2022	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Sąd Rejonowy, Komenda Powiatowa Policji, ośrodki pomocy społecznej.

3.	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie poprzez poradnictwo specjalistyczne, terapię i działania interwencyjne.	2018	2022	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Wsparcia Rodziny i Dziecka, Komenda Powiatowa Policji, ośrodki pomocy społecznej, Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji, organizacje pozarządowe.
4.	Objęcie specjalistycznym wsparciem dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie.	2018	2022	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Sąd Rejonowy, ośrodki pomocy społecznej, Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji, świetlice, szkoły.
5.	Kontynuowanie działań w zakresie zapewnienia bezpiecznego miejsca przesłuchań dzieci – „Niebieski Pokój”.	2018	2022	Sąd Rejonowy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji, Prokuratura.
6.	Kontynuowanie współpracy z gminnymi zespołami interdyscyplinarnymi.	2018	2022	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ośrodki pomocy społecznej, zespoły interdyscyplinarne.

Cel szczegółowy nr III: Zmniejszenie stosowania przemocy przez sprawców.

Lp	Działania	Od kiedy	Do kiedy	Podmiot realizujący i jednostki współuczestniczące w realizacji
1.	Objęcie programami korekcyjno-edukacyjnymi sprawców przemocy w rodzinie.	2018	2022	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy, ośrodki pomocy społecznej,

				Prokuratura, zespoły interdyscyplinarne, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej.
2.	Kontynuacja wsparcia dla uczestników programów korekcyjno-edukacyjnych po zakończeniu programu.	2018	2022	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ośrodki pomocy społecznej, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, zespoły interdyscyplinarne.

Cel szczegółowy nr IV: Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami współdziałającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp	Działania	Od kiedy	Do kiedy	Podmiot realizujący i jednostki współuczestniczące w realizacji
1.	Szkolenia przedstawicieli różnych grup zawodowych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2018	2022	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, ośrodki pomocy społecznej, pedagodzy szkolni, służba zdrowia.
2.	Diagnozowanie, monitorowanie rozmiaru przemocy w rodzinie w powiecie nowomiejskim oraz analizowanie form i efektów udzielonego wsparcia.	2018	2022	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, ośrodki pomocy społecznej, służba zdrowia, szkoły, zespoły interdyscyplinarne, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej.

